

BOEKAANKONDIGINGEN.

Klinische symptomatologie innerer Krankheiten von Prof. Dr. NORBERT ORTNER. Dritter Band. *Weitere klinische Symptome und Differential Diagnose*. Zweite Verbesserte Auflage. 423 bldz. en een register. URBAN und SCHWARZENBERG. Berlin, Wien, 1927.

In dit *Tijdschrift* heb ik in 1926 de eerste uitgave van dit derde deel gunstig beoordeeld en aanbevolen, omdat het boek, naar ik meende getuigde van een buitengewone ervaring van den schrijver, al was het minder systematisch aangelegd dan het bekende voortreffelijke werk van LEUBE.

In het voorwoord vermeldt de schrijver dat deze 2de uitgave haar voorgangster reeds in een jaar tijds ongeveer is gevolgd, zoodat het werk blijkbaar wel in den smaak is gevallen, mede door de meestal uitstekende recensies, waarvoor hij bijzonder dankbaar is gestemd.

Deze 2de uitgave is ongeveer aan de eerste gelijk. Nu zou men hier en daar wel een opmerking kunnen maken, dat de schrijver bijv. op bldz. 343 bij de pericarditis en de differentieele diagnose te veel in kleinigheden en spitsvondigheden afdaaft en er niet voldoende den nadruk op legt, dat hij die een hartlijder geregeld, nauwkeurig, objectief onderzoekt en de verschillende verschijnselen waarneemt, het zekerst een pericarditis van een hartverwijding zal kunnen onderscheiden, maar een dergelijke kleinigheid, en zoo zou men er meer kunnen zoeken, valt in het niet, tegen het vele goede, dat men vindt.

Bij den pneumothorax maakt hij de m. i. zoo juiste opmerking dat een Röntgenopneming pas moet geschieden na een nauwkeurig klinisch onderzoek.

De aanstaande geneeskundigen en zij die nog werkzaam zijn in de ziekenhuizen, waar zij over alle hulpmiddelen kunnen beschikken, mogen dit wel bedenken alvorens zij in de practijk gaan; een nauwkeurig klinisch onderzoek nooit nalaten, dan pas is een Röntgenopneming van veel meer aanvullende beteekenis; doet men het andersom, dan gaat men in de practijk, waar men dikwijls op eigen krachten is aangewezen, het zoo noodige zelfvertrouwen spoedig verliezen.

Ook voor den practiseerenden geneesheer acht ik het boek een bezit van groote waarde.

N. P. VAN SPANJE.

ALEXANDER PILCZ, *Lehrbuch der speziellen Psychiatrie für Studierende und Aerzte*. Leipzig en Weenen, FRANZ DEUTICKE, 1926. 330 bldz.

Méer dan een eenvoudig repetitorium, maar vooral geen boek vol theorie, met anatomische, psychologische, historische bijzonderheden is door den schrijver bedoeld te geven. Het is dan ook niet voor den specialist bestemd, en het mist in verband daarmee